

Disputa sobiranista a les Illes

Més i SI reivindiquen la manera respectiva d'entendre el sobiranisme com la millor per fer-lo avançar políticament a Balears.

Reportatge de *Miquel Payeras*
Fotografies d'*Isaac Buj*

En aquestes eleccions generals tant la candidatura de Més com la de Sobirania per les Illes (SI) es disputen la representativitat del sobiranisme a Balears. El primer partit ha fet coalició amb Podem per concórrer als comicis, cosa que a ulls de SI significa que queda automàticament “sota l'aixopluc d'una força estatal” i que “per tant” perd el seu caràcter sobiranista. Però des de Més es contesta que de cap manera es pot entendre així, sinó que es tracta d'un moviment merament tàctic, pragmàtic, per aconseguir que el sobiranisme illenc sigui present al Congrés.

La disputa entre les dues maneres d'entendre i de reivindicar el sobiranisme s'ha encalencit força i es produeix, sobretot, a través de les xarxes socials i mitjançant articles d'opinió a la premsa –impresa i digital– escrits per defensors de cada opció.

Irrupció de SI

L'entrada en joc electoral de SI ha sorprès tothom. Fins ara la representació habitual de l'independentisme a Balears

anava a càrrec d'ERC-Illes, el qual obtenia uns resultats molt minsos –el 2011, 4.639 vots, un 1%– que de cap manera inquietaven ni el PSM ni, més tard, Més.

Enguany SI ha canviat el panorama. Va néixer des de l'impuls de l'Assemblea Sobiranista de Mallorca (ASM), un petit grup que va adquirir certa rellevància quan el 2015 elegí Cristòfol Soler –ex-cap del Govern balear del PP durant onze mesos entre 1995 i 1996– com a nou president. L'ASM es proposà assolir la unió de tots els “partits de país”. Primer reclamà, just després de les eleccions locals de 2015, que es fessin “majories de país” als ajuntaments on es pogués sumar els regidors del PI i de Més. Però no fou possible per les estratègies divergents de les dues formacions. En ocasió de les eleccions generals del mateix any reclamà que tots dos s'ajuntessin en una sola candidatura “de país”. Novament, sense èxit. I un altre pic enguany, quan va ser segur que es convocarien noves eleccions generals, demanà a PI i Més que s'oblidessin de les divergències que mantenen i que sumessin esforços en una “candidatura

de país” per tenir un “representant a Madrid”. Però els econacionalistes rebutjaren de pla la possibilitat d'aliar-se amb els regionalistes i s'estimaren més pactar amb Podem. Aleshores Soler i altres membres de l'activisme catalanista com el famós professor Jaume Sastre –el que feu una vaga de fam contra la política lingüística del Govern de José Ramón Bauzá–, entre d'altres, posaren en marxa una operació insòlita: crear la seva pròpia candidatura de tall independentista, sorgida del que anomenen “la societat civil”. Dit i fet. Contactaren amb diverses persones d'aquest àmbit ideològic per si volien assumir l'aventura de posar-se al cap de la llista electoral, com l'advocat Josep de Luis i el glossador Mateu Matas, més conegut pel seu malnom familiar, Xurí, i tiraren endavant la candidatura.

En Més no s'esperaven el moviment. En primera instància no li volgueren donar importància. I ara els seus dirigents no hi fan referència expressa en públic. No volen un enfrontament directe i obert, com tampoc el desitja SI. Però és inevitable la col·lisió d'interessos. “És ver, si nosaltres existim,

Bel Busquets, secretària general del PSM, el partit independentista, majoritari a Més, que ha fet coalició amb Podem. Mateu Matas, Xurí, el cap de llista de Sobirania per a les Illes (SI), partit que es reclama a si mateix com l'únic vot útil sobiranista.

ells poden tenir pèrdues de vot, perquè és evident per a tothom que dins de Més hi ha gent que no està contenta amb l'aliança que ha fet amb Podem i que podria votar SI', diuen fonts de la candidatura encapçalada per Mateu Matas, Xurí. A l'altra banda es resisteixen a donar prou entitat al competidor sobiranista, però en privat no amaguen el temor que "si li anàs molt bé, podria posar en risc el nostre diputat". A SI rebutgen de pla que el seu objectiu sigui aquest: "No sortim per anar contra Més", diu Xurí. Tanmateix, no es tracta tant de voluntats com de potencial transmissió de votants i, també, de matemàtica electoral.

En efecte, la mera existència de SI fa semblant que alguns vots nacionalistes que no volen anar a parar a la coalició amb Podem acabin a la bossa del candidat Xurí. Si fossin bastants més de l'1% que va obtenir ERC el 2011 –un 3%, 4%...– podrien deixar Més sense el seu diputat, el tercer de la candidatura de l'aliança amb Podem. Val a dir que segons el *tracking* setmanal que publica des de fa un mes cada diumenge el diari

Última Hora, la intenció de vot al SI era inexistent fins el dia 5 de juny, mentre que la de Podem-Més no assegurava l'obtenció del tercer escó.

Discussions

A través d'articles d'opinió a la premsa de Palma, com *Última Hora* i *Diario de Mallorca* i, sobretot, mitjançant intercanvi de punts de vista a les xarxes socials i als diaris digitals –*dbalears.cat*, *elperiscopi.com*...– ha anat creixent en intensitat i en quantitat d'aportacions la discussió sobre qui representa millor, amb més eficàcia i/o més genuïnament el sobiranisme: si Més, malgrat estar a la coalició amb Podem, o el SI. Deixant a banda els habituals insults que a internet sovintegen, les tesis de fons enfrontades són dues: el pragmatisme que defensa Més per assolir el diputat sobiranista al Congrés i la idea de SI que no es tracta d'aconseguir un escó com sigui sinó de fer sobiranisme per si mateix, sense cap aixopluc estatal.

La postura del SI, la defensava el seu cap de llista, Mateu Matas, Xurí, a l'entrevista publicada a l'edició digital d'EL

TEMPS: "No estam sotmesos a cap força estatal com sí que ho està Més perquè ha fet coalició amb Podemos (...) Aconseguir un diputat no és la fita final sinó el principi (...) Per tant, una coalició amb una força com Podemos no ens duu a conscienciar la gent en clau sobiranista. Per això el projecte de SI és l'únic que ofereix la possibilitat no sols d'obtenir un diputat sinó de fer un camí propi".

En un article al *Diario de Mallorca* el vice-president del Govern i conseller de Turisme, Biel Barceló, portaveu institucional de Més, donava la rèplica a la tesi del SI: "La presència de Més al Congrés ens permetrà aprofundir en les aliances de tota l'esquerra sobiranista a nivell estatal", la qual cosa "ens ha de servir per posar les reivindicacions [de les Illes] en primer pla i plantejar una proposta política plurinacional alternativa a la visió estatalista i centralista pròpia del nacionalisme espanyol". I conclouia: "El nostre país necessita una candidatura guanyadora (...) que representi la voluntat de ser del nostre poble".

Dues visions del sobiranisme en disputa. ●